

І. М. Танасійчук

аспірант кафедри цивільно-правових
дисциплін Одеського національного
університету імені І. І. Мечникова

ДО ПИТАННЯ ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Право створюється для того, щоб воно практично втілювалось в життя та досягалися ті цілі, на які розраховував законодавець. В іншому випадку сам цей інститут не мав би сенсу. Ще у давнину говорилося: «Даремно закони писати, коли їх не виконувати». Римські юристи також вважали, що «бездіяльний закон гірше відсутнього» [1].

Система реалізації права інтелектуальної власності в Україні на даний момент знаходиться на стадії свого розвитку, що свідчить про відносно малий досвід врегулювання цивільно-правових відносин у сфері інтелектуальної власності в нашій державі. Об'єкти інтелектуальної власності створюються, використовуються та реалізуються як юридичною, так і фізичною особою, тому саме правильне розуміння, розтлумачення та доступність значення «реалізації права інтелектуальної власності» значно підвищить безпечну реалізацію права інтелектуальної власності, чим зумовить квінтесенцію, гармонію та впевненість громадян України в цивільно-правовому регулюванні права інтелектуальної власності в Україні.

Слово «реалізація» походить від лат. «realis» — втілення, втілений. В наш час реалізація визначається як здійснення чогонебудь, втілення в життя програм, задумів, винаходів, розробок і так далі [2]. Термін «реалізація права» є аналогічним за змістом. Право реалізується, втілюється в діях, в активній поведінці людей. Разом з тим реалізація права, на відміну від інших можливостей (програм, намірів тощо), характеризується підвищеною здатністю до реалізації, підкріпленою підтримкою з боку держави. Сформульовані в законах та інших нормативно-правових актах норми права стають реальними,

коли вони втілюються в життя, у свідомо-вольову діяльність людей. Без виконання правових розпоряджень у житті норми права не діють, інакше кажучи, вони втрачають своє соціальне значення.

Правореалізація являє собою завершальний етап правового регулювання, виступаючи позитивним результатом втілення приписів правових норм — тим, заради якого вони були створені. *Реалізація права* — це забезпечене державою втілення положень правових норм у фактичній правомірній поведінці суб'єктів суспільних відносин [2].

Важливою частиною механізму реалізації права виступає юридична відповідальність, яка служить для захисту правових норм від правопорушень і тим створює необхідні умови для їх реалізації [2].

Таким чином, перевагою чинного Цивільного кодексу України є те, що в Кодексі закріплено загальні положення, які стосуються всіх об'єктів права інтелектуальної власності. Це дозволяє однозначно визначати термінологію, дотримуватись основних принципів охорони нових об'єктів права інтелектуальної власності, встановлює єдині підходи до охорони різних об'єктів прав інтелектуальної власності. Спеціальні закони, присвячені різним об'єктам права інтелектуальної власності, забезпечують, у свою чергу, швидку і ефективну модернізацію і гармонізацію законодавства України з питань інтелектуальної власності. Таким чином, Цивільний кодекс України не підміняє спеціальне законодавство в сфері інтелектуальної власності, до нього включено переважно загальні норми, норми-принципи, він не містить детальної правової регламентації правовідносин у сфері інтелектуальної власності. Це пояснюється тим, що:

- по-перше, предмет цивільного права не охоплює весь комплекс відносин у названій сфері, оскільки існують також інші матеріальні та процесуальні відносини, які врегульовані адміністративним, господарським, кримінальним правом;
- по-друге, законодавство у сфері права інтелектуальної власності постійно змінюється в результаті появи нових об'єктів, які здобувають правову охорону в результаті гармо-

нізації норм міжнародного права і національного законодавства.

Отже, на сьогодні законодавство про інтелектуальну власність є комплексним, характеризується широким охопленням відносин, пов'язаних з творчою діяльністю, і є системою правових норм про особисті немайнові і майнові права на результати інтелектуальної власності і прирівняні до них об'єкти, які охороняються законом [3].

Також слід зазначити, що Цивільний кодекс України містить певну законодавчу регулятивну інформацію, а саме:

- загальні положення про право інтелектуальної власності;
- право інтелектуальної власності на літературно-художній та інший твір (авторське право);
- право інтелектуальної власності на виконання, фонограму, відеограму та програму (передачу) організації мовлення (суміжні права);
- право інтелектуальної власності на наукове відкриття;
- право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок;
- право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми;
- право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію [1].

Однак, незважаючи на широкий діапазон даного розділу, в Цивільному кодексі України не було визначено єдиного і правильного поняття реалізації права інтелектуальної власності. В цілому дане поняття сприятиме підвищенню рівня захисту та реалізації прав інтелектуальної власності, чим зумовить раціональне використання власниками прав свого інтелектуального багатства, своєї творчої діяльності.

Література

1. Матузов Н. І., Малько А. В. Теорія держави і права: Підручник, 2004 рік [Електронний ресурс]. — Електрон, дан. (10 файлів). — Режим доступу: <http://yport.inf.ua>. — Назва з екрану.
2. Волинка К. Г. Теорія держави і права [Електронний ресурс]. — Електрон, дан. (23 файли). — Режим доступу: <http://uristinfo.net>. — Назва з екрану.

3. Цивільне право України [Електронний ресурс] / за ред. О. В. Дзе-ри. — Електрон, дан. (12 файлів). — Режим доступу: <http://westudents.com.ua>. — Назва з екрану.
4. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс] : закон України від 16.01.2003 року № 435-IV зі зм. та доп.; станом на 01.04.2015 року. — Електрон, дан. (20 файлів). — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>. — Назва з екрану.